

5.11.2025

LsN Tanja Innanen

Lakivaliokunnalle

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta keskinäistä oikeusapua rikosasioissa koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen kolmannen lisäpöytäkirjan allekirjoittamisesta (U 46/2025)

Vuonna 1959 tehtyyn keskinäistä oikeusapua rikosasioissa koskevaan eurooppalaiseen yleissopimukseen (SopS 30/1981) on neuvoteltu uusi kolmas lisäpöytäkirja (CETS 227). Pöytäkirjan tavoitteena on täydentää ja ajantasaistaa jo olemassa olevia Euroopan neuvoston sopimusten kansainvälistä rikosoikeusapua koskevia määräyksiä. Pöytäkirja sisältää määräyksiä esimerkiksi yhteydenpitojärjestyksestä, videokuulemisista ja rajat ylittävistä tutkintamenetelmistä.

Euroopan neuvoston ministerikomitea hyväksyi sopimuksen kesäkuussa 2025. Pöytäkirja on avattu ensimmäisen kerran allekirjoitettavaksi syyskuussa 2025.

Komissio ei osallistunut kolmatta lisäpöytäkirjaa koskeviin neuvotteluihin. Komissio kuitenkin katsoo, että Euroopan unionilla on yksinomainen ulkoinen toimivalta lisäpöytäkirjan osalta ja tästä syystä se on 17.9.2025 tehnyt ehdotuksen neuvoston päätökseksi jäsenvaltioiden valtuuttamisesta allekirjoittamaan Euroopan unionin edun mukaisesti kolmas lisäpöytäkirja. Euroopan unioni ei voi liittyä kolmanteen lisäpöytäkirjaan, koska siihen voivat liittyä vain valtiot. Komissio on ehdotuksensa perusteluissa ilmoittanut, että se tulee antamaan myös päätösehdotuksen, jolla jäsenvaltiot valtuutetaan ratifioimaan kolmas lisäpöytäkirja unionin edun mukaisesti.

Lisäpöytäkirja, sitä koskeva komission ehdotus allekirjoittamisesta ja komission tuleva ehdotus lisäpöytäkirjan hyväksymisestä eivät sellaisenaan edellytä muutoksia kansalliseen lainsäädäntöön. Lisäpöytäkirjan allekirjoittaminen ei vielä tarkoita sen hyväksymistä, vaan se tapahtuisi erillisellä menettelyllä. Kansallisen lainsäädännön muutostarpeet arvioidaan myöhemmin lisäpöytäkirjan hyväksymisvaiheessa.

Postiosoite
Postadress

Oikeusministeriö
PL 25
FI-00023 Valtioneuvosto
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress

Meritullinkatu 10
00170 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon

0295 16001
Internat.
+358 295 16001

Faksi
Fax

09 160 67730
Internat.
+358 9 160 67730

S-posti, internet
E-post, internet

kirjaamo.om@gov.fi
www.oikeusministerio.fi
www.justitieministeriet.fi

Valtioneuvosto pitää lisäpöytäkirjan tavoitteita kannatettavina. Komission ehdotuksen käsittelyssä on kuitenkin vielä selvitettävä toimivallan jakautumista unionin ja jäsenvaltioiden välillä. Tärkeää olisi, että riippumatta unionin ulkoista toimivaltaa koskevasta arviosta, lisäpöytäkirjan allekirjoittamista ja hyväksymistä koskevien päätösten lähtökohtana olisi, että jäsenvaltioilla säilyy mahdollisimman vapaa harkintavalta tehdä varauksia lisäpöytäkirjaan.